

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2026-1-3>

УДК 332.122:330.322

JEL R11, R58, H54, O18

О. А. Івашко

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів
Волинського національного університету імені Лесі Українки,
м. Луцьк

e-mail: ivashko.olena@vnu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2950-0474>

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ЗБАЛАНСОВАНОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Публічне інвестування є одним із ключових інструментів впливу держави на регіональний розвиток, однак його результативність значною мірою залежить від наявності науково обґрунтованої методології оцінювання та аналізу соціально-економічних процесів на регіональному рівні. У статті обґрунтовано методологічні підходи та розроблено методи аналізування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону з огляду на роль публічного інвестування. Акцент зроблено на необхідності комплексного поєднання функціонально-ресурсного, просторового та структурно-балансового підходів до оцінювання розвитку регіональних соціально-економічних систем. Доведено, що ефективність регіональної політики значною мірою залежить від якості методичного забезпечення аналізу взаємозв'язку між соціально-економічними процесами та масштабами, структурою і результативністю публічних інвестицій. Запропоновано поетапну методологію аналізування збалансованого розвитку регіону, яка містить діагностику передумов розвитку, ідентифікацію просторових диспропорцій, оцінювання внеску публічного інвестування, аналіз структурних балансів і визначення стійкості й потенціалу відновлення регіональної економіки. Сформовано систему індикаторів оцінювання збалансованості розвитку та ефективності публічних інвестицій, що може бути використана в практиці державного та регіонального управління для підвищення обґрунтованості управлінських рішень.

***Ключові слова:** регіональний розвиток, збалансований розвиток, соціально-економічна система, публічне інвестування, регіональна політика, методологія аналізу.*

Ivashko O. A. METHODOLOGICAL APPROACHES TO ANALYZING BALANCED SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF A REGION AND THE EFFICIENCY OF PUBLIC INVESTMENT

The article explores the theoretical and methodological foundations and outlines methods for analyzing the balanced socio-economic development of a region, taking into account the role of public investment as one of the key instruments of state regional policy. The relevance of the study is driven by the deepening of interregional disparities, increasing socio-economic instability, and the limited availability of financial resources, which necessitate improving the effectiveness of regional development management mechanisms and substantiating the performance of public investment. The article argues that ensuring balanced regional development requires the coordinated functioning of economic, social, institutional, and spatial components, which determines the need to apply comprehensive methodological approaches to their analysis. The author proposes an original interpretation of the methodology for analyzing regional development as a multilevel and phased system of cognition that integrates tools of economic analysis, spatial diagnostics, structural and balance assessment, and evaluation of public investment effectiveness. A step-by-step methodology for analyzing balanced socio-economic development of a region is developed, including a general characterization of socio-economic and infrastructural preconditions for development, identification of spatial proportions and disparities between territories and communities, assessment of the volume, dynamics, structure, and effectiveness of public investment, as well as diagnostics of structural balances and the resilience capacity of the regional economy. Special attention is paid to the analysis of the causal impact of public investment on socio-economic development, the scaling of public-private partnership practices, and the assessment of institutional conditions for the implementation of investment projects. A system of indicators for analyzing balanced regional development is elaborated, based on a combination of functional, resource-based, spatial, and structural-balanced approaches. This system encompasses indicators of economic development, social resilience, demographic stability, fiscal and budgetary sustainability, innovation and technological progress, infrastructural modernization, and environmental security. In addition, the article offers a specific set of indicators for assessing public investment, facilitating the analysis of investment scale, structure, funding sources, and implementation effectiveness of regional development projects. The practical significance of the research findings lies in the possibility of applying the proposed methodology and indicator system in the activities of public authorities and local governments in order to enhance the substantiation of managerial decisions, improve public investment mechanisms, and ensure balanced and sustainable regional development.

Keywords: regional development; balanced development; socio-economic system; public investment; regional policy; analysis methodology.

Формулювання проблеми. У сучасних умовах соціально-економічної нестабільності, посилення міжрегіональних диспропорцій та обмеженості фінансових ресурсів особливої актуальності набуває проблема забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів. Недостатня узгодженість між економічним зростанням, соціальними потребами населення та інвестиційною активністю органів публічної влади знижує ефективність регіональної політики та стримує сталий розвиток територій.

Водночас публічне інвестування є одним із ключових інструментів впливу держави на регіональний розвиток, однак його результативність значною мірою залежить від наявності науково обґрунтованої методології оцінювання та аналізу соціально-економічних процесів на регіональному рівні. Фрагментарність наявних підходів, обмежене використання комплексних індикаторів та недостатня інтеграція соціальних і економічних параметрів під час аналізування обумовлюють необхідність удосконалення методів дослідження збалансованого розвитку регіонів і його інвестиційного забезпечення.

Аналіз останніх досліджень. Проблематика соціально-економічного розвитку регіонів і механізмів його забезпечення знайшла широке відображення в працях вітчизняних і зарубіжних науковців. Дослідження регіонального розвитку, просторової нерівності та факторів економічного зростання регіонів представлені в роботах, присвячених теорії регіональної економіки та просторового розвитку. Значна увага приділяється питанням оцінювання соціально-економічного потенціалу територій, а також формуванню систем показників та індексів розвитку.

Окремий напрям наукових досліджень зосереджений на аналізі публічного інвестування як інструменту державного регулювання регіонального розвитку, зокрема в контексті фінансування інфраструктурних проєктів, соціальної сфери та підвищення інвестиційної привабливості регіонів. Водночас у наукових публікаціях недостатньо розробленими залишаються комплексні методологічні підходи, які поєднують оцінювання збалансованості соціально-економічного розвитку регіону з аналізом ефективності публічних інвестицій. Це зумовлює потребу в подальшому розвитку методичних інструментів аналізування зазначених процесів.

Метою статті є обґрунтування методологічних підходів і розроблення методів аналізування збалансованого соціально-економічного розвитку регіону, зважаючи на роль і вплив публічного інвестування на формування умов сталого територіального розвитку.

Основні результати дослідження. Розроблення методології дослідження у сфері економіки має

велике значення під час формування і реалізації державної політики у всіх сферах та на різних рівнях управління, включно з регіональним. На перший погляд, це інструмент, який застосовується задля реалізації функції аналізу, однак це також і засіб пізнання, значно кращого (в окремих випадках ширшого) розуміння процесів і явищ, а отже, і більш ретельного планування регіональної політики, і вдосконалення систем організації, і усвідомлення чинників і способів мотивації економічних і господарських агентів, і засіб якісного повноцінного контролю перебігу ситуації, досягнення мети і цілей регулювання, ефективності публічної політики.

Щодо публічного інвестування, то методологія дослідження процесів у цій сфері значно складніша, багатокomпонентна, має низку рівнів та етапів алгоритмізації. Зазначене обумовлюється потребою в паритетному аналізуванні не тільки обсягів і динаміки публічних інвестицій, відповідності їх загальному масштабу потреби у фінансуванні програм і заходів з розбудови, покращення і модернізації місцевої інфраструктури, втілення в життя м'яких і твердих проєктів в інших сферах регіонального та місцевого поступу (соціального, житлово-комунального, демографічного, продовольчо-ресурсного тощо), але й внеску їх у регіональний та місцевий розвиток. Відповідно, останній також стає важливим предметом під час здійснення комплексного аналізування.

Ідеться про збалансований розвиток, а це актуалізує завдання вивчення і надання характеристики не тільки базових індикаторів соціально-економічного поступу територій, але (і більшою мірою) структурних співвідношень і зрушень, інституційних реформ та змін, які їх обумовили, після отримання фінансово-ресурсної допомоги як безпосередньо, так і частково, та застосування інструментарію публічного інвестування.

Водночас у межах вивчення публічного інвестування виникають свої структурно-інституційні питання стосовно джерел формування інвестиційного ресурсу, їхньої оптимальності, витратомісткості залучення, інструментів ухвалення рішень (здебільшого щодо обрання проєктів) та процедурних аспектів проходження фаз і етапів публічного інвестування, структури використання і розподілу коштів, врешті-решт, ефективності інвестицій. Слід констатувати високий рівень актуальності завдання обґрунтування методології дослідження, а також визначення методів аналізування комплексного соціально-економічного розвитку регіону і його публічного інвестування. За результатами опрацювання наукових досліджень, де розкриваються визначені вище аспекти [1; 2; 3; 4], загальну структуру й послідовність дослідження збалансованого регіонального розвитку із застосуванням інструментарію публічного інвестування можна представити схемою (рис. 1).

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

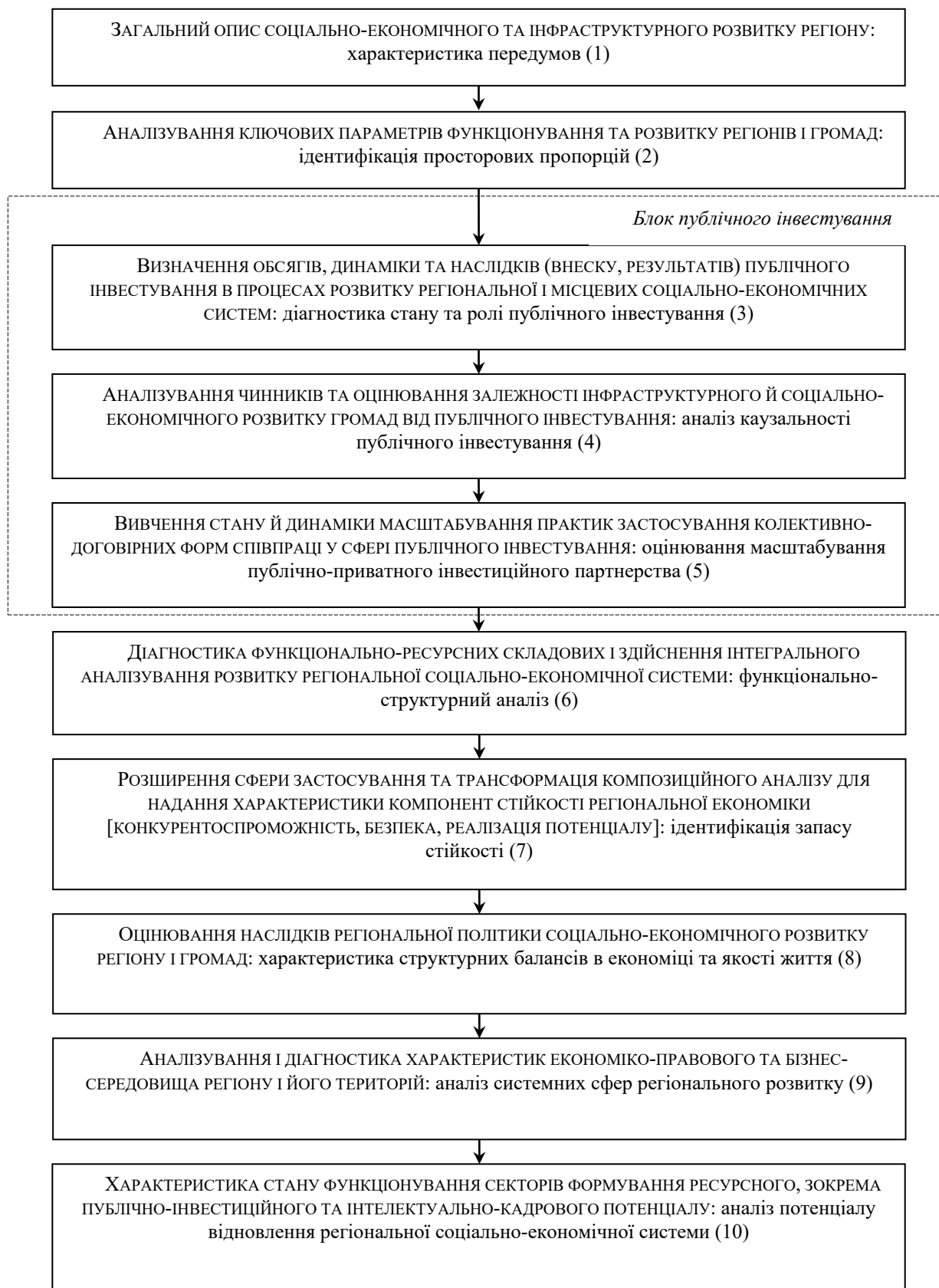

Рис. 1. Структура та послідовність: 10 кроків методології аналізування збалансованого розвитку регіону із застосуванням інструментарію публічного інвестування

Джерело: авторська розробка.

Отже, це комплексне послідовно-поетапне дослідження, під час якого перевіряються загальний

стан соціально-економічних зрушень у регіоні та на його територіях (переважно у громадах), обсяги та

динаміка публічного інвестування і впливу цих процесів на регіональний розвиток, а також оцінюються специфічні характеристики структурного збалансування (дисбалансів, деформацій, диспропорцій тощо.) регіональної соціально-економічної системи, включно з перевіркою її стійкості та здатності до відновлення.

Як і будь-який системний аналіз, він починається з формування сукупності параметрів, показників та індикаторів функціонування розвитку системи, а надалі здійснюється формування бази даних і інформаційно-аналітичного забезпечення процесу аналізування, обрання раціональних методичних підходів і методів економічного аналізу та проводяться відповідні розрахунки. Кожен з етапів аналітичної роботи слугує, по суті, власною передумовою для узагальнення та опрацювання даних, які потрібні вже на наступній стадії дослідження [5; 6].

Наступний блок – аналітичний, тому буде логічно, коли на його базі спершу ідентифікуються просторові диспропорції (в ідеалі – відсутність їх) регіонального розвитку за ключовими питомими (у розрахунку на одиницю населення чи ресурсного забезпечення) характеристиками соціально-економічного поступу громад.

У визначеному алгоритмі невід’ємну роль реалізує блок аналізування публічного інвестування. Власне, на цьому наголошується в дослідженнях таких авторів: Дж. Т. Джаллес, Д. Парк, І. Кюареші [7] (де доводиться, що місцевий розвиток значною мірою визначається обсягами та якістю публічного інвестування, тому, відповідно, аналізується з позиції його значення як головного каталізатора зростання); М. Делейді, Ф. Іяфрейт, Е. Левреро [8, с. 354-365] (описуються зв’язки: ефективна регіональна політика → розвиток підприємницького сектору → зростання податково-бюджетних надходжень → застосування фіскальних мультиплікаторів → посилення потенціалу публічного інвестування → інфраструктурний розвиток як чинник подальшого покращення інвестиційної привабливості); П. Скандізо, М. Перлеоні [9, с. 834-867] (доводяться коротко – й довгострокові ефекти та наслідки публічного інвестування в системі параметрів соціально-економічного розвитку територій і громад).

Отже, у зарубіжній практиці як застосування, так і роль публічного інвестування в соціально-економічному розвитку значно вагоміші, тому аспект внеску публічних інвестицій у більшості методичних рекомендаціях з аналізування розвитку регіонів є здебільшого закономірним. У роботах А. Моуроуджейна, Дж. Ботева, Дж. Фурньє, Н. Пейна та Е. Рустіцеллі йдеться про аналізування обсягів, динаміки, структурних характеристик (як щодо формування, так і в частині розподілу фінансових ресурсів), якості та ефективності інвестиційних процесів, ідентифікацію чинників впливу на публічно-інвестиційну активність, результати й наслідки публічного інвестування [10, с. 1-37].

Однак урахування реалій країн з низьким рівнем застосування практик публічного інвестування та з відсутністю його інституційно-організаційних

(зокрема нормативно-методичних) і економічних засад, інституційного забезпечення тощо (кейс України) дає змогу дійти висновку про необхідність додаткового аналізування і перевірки стану й динаміки масштабування практик застосування колективно-договірних форм співпраці у сфері публічного інвестування. Висновки за цим напрямом дають змогу стверджувати про активність використання публічно-приватних механізмів застосування та розвитку практик публічного інвестування, що важливо у світлі якості політики регіонального й місцевого розвитку, дотримання принципу інклюзії в цій сфері.

Окремий пласт аналітичних питань – це дослідження комплексних макроекономічних характеристик (як щодо обчислення композиційного індексу розвитку регіону, так і стану його конкурентоспроможності, економічної безпеки, реалізації економічного потенціалу, якості життя тощо) [11].

Наступний етап визначеної вище методологічної послідовності стосується аналізування та діагностики характеристик економіко-правового та бізнес-середовища регіону та його територій (громад). І це вже радше перехід до виявлення причин, передумов і навіть чинників, які призвели до такого стану й обумовили характер перебігу процесів як регіонального та місцевого розвитку, так і публічного інвестування. Однак авторська позиція полягає в тому, що це важливий етап, під час якого формуються рішення щодо якості державної політики становлення системних сфер регіонального розвитку. Такий підсумок корелює з висновками результатів наукових досліджень М. Зверякова [12, с. 86-104], М. Мельник [13, с. 25-45], Л. Шевчук [14, с. 103-114] та інших дослідників.

Методологію аналізування регіонального розвитку із застосуванням інструментарію публічного інвестування доречно завершити та узагальнити характеристикою стану функціонування сфер і секторів регіональної соціально-економічної системи, відповідальних за формування ресурсного потенціалу відновлення економіки й соціально-демографічної сфери регіону. Адже в іншому разі, навіть за умови гарного регіонального розвитку, такий аналіз стане лише перманентним, що закономірно активує масштабування цілої низки дисбалансів і диспропорцій – спочатку економічного, а відтак соціального, демографічного, просторового характеру та інших складових розвитку.

Підкреслимо те, що визначення структури та послідовності в методології аналізування регіонального розвитку та його публічного інвестування слугує лише її першою компонентою, тоді як наступні стосуються таких аспектів: (1) система показників, індикаторів та критеріїв аналізування та оцінювання; (2) методи економічного аналізу, найбільш прийнятні на тому чи іншому етапі дослідження; (3) методичні підходи, що можуть бути застосованими для вирішення низки достатньо складних завдань аналітичної роботи. І кожен з них слід підбирати та формувати крізь призму двох компонент дослідження: регіональний / місцевий розвиток та публічне інвестування.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

У частині регіонального / місцевого розвитку можна опиратися на широкий пласт результатів сучасних досліджень, включно з адаптованими до вітчизняних реалій і такими, що пройшли практичну апробацію в межах методичних рекомендацій з моніторингу реалізації регіональних та місцевих стратегій і програм соціально-економічного розвитку, розроблених також із залученням провідних експертів у цій сфері та профінансованих провідними міжнародними фінансовими організаціями.

З другого боку, прикладним кейсом тут можуть слугувати практики визначення індикаторів – критеріїв досягнення цілей і завдань стратегій регіонального розвитку, розроблених для областей України. На перший погляд, тут мало спільного, адже індикатори підбиралися відповідно до специфіки стратегічних та операційних цілей стратегії того чи іншого регіону. Але більш прискіпливий аналіз цього питання дає змогу стверджувати про більш-менш однотипний асортимент індикаторів.

Підтвердження знаходимо на прикладі дослідження Стратегії розвитку Львівської області на період 2021-2027 років [15]. Попри достатньо

варіативний склад стратегічних цілей, увесь спектр індикаторів аналізування стану соціально-економічного розвитку регіону зводиться до таких груп: (1) інноваційно-технологічного розвитку (включно з розвитком секторів смарт-, біо- та креативної економіки, науково-дослідної діяльності та ІТ-сфери); (2) інвестиційної активності; (3) поступу малого й середнього підприємництва; (4) зовнішньоекономічної діяльності; (5) енергоресурсів та енергоефективності; (6) якості життя та розвитку соціальної сфери й інфраструктури, соціальної інклюзії та резильєнтності; (7) розвитку загальної та дорожньо-транспортної інфраструктури; (8) поступу сільських територій; (9) забруднення навколишнього середовища та діяльності щодо відновлення, покращення екологічної ситуації; (10) потенціалу та стану розвитку туристичного комплексу регіону.

Концепційно комплексний розвиток регіону слід розглядати як тривимірну площину, вектори якої формують: I) функціонально-ресурсні сфери; II) просторовий поступ; III) структурні баланси в соціально-економічній системі регіону (рис. 2).

Рис. 2. Методологічний базис формування індикаторів аналізування збалансованого регіонального розвитку та його публічно-інвестиційного забезпечення

Джерело: авторська розробка.

І саме такий метод має лягти в основу напрацювання індикаторів аналізування збалансованого розвитку регіону.

На засадах узагальнення вищенаведеного, а також з огляду на авторське бачення аналізованої

проблематики систему індикаторів аналізування збалансованого регіонального розвитку можна представити в табл. 1.

Система індикаторів аналізування збалансованого регіонального розвитку

Вектори (та завдання аналізу)	Групи параметрів	Індикатори
1	2	3
І) Функціонально-ресурсний (оцінювання стану розвитку регіону за функціонально-ресурсними компонентами та ідентифікація дисбалансів у разі відставання / проблематики в тих чи інших сферах)	Економічний розвиток	Обсяги валового продукту на одну особу; виробництва та реалізації продукції базових галузей економіки на одного зайнятого Обсяги капітальних і прямих іноземних інвестицій на одну особу Обсяги та співвідношення експорту й імпорту Фінансовий результат до оподаткування
	Соціальна резильєнтність	Рівень зайнятості, рівень безробіття Середній дохід населення; витрати населення на одну особу Забезпеченість населення освітніми послугами, послугами системи охорони здоров'я та їхня якість Показники рівня соціальної вразливості населення (за всіма категоріями вразливості) Забезпеченість населення житлом Обсяги споживання базових продуктів харчування на одну особу і їхня енергетична цінність
	Демографічна стабільність	Чисельність населення Показники природного та міграційного руху населення Середня очікувана тривалість життя
	Фінансово-бюджетна стійкість	Доходи і видатки бюджету з розрахунку на одну особу Рівень дефіциту / профіциту бюджету Рівень дотаційності бюджету Індекс інфляції Рівень боргових зобов'язань та частка витрат на обслуговування їх Рівень проникнення страхування Частка банківського кредитування у ВРП
	Ресурсо-забезпеченість	Енергоємність виробництва Забезпеченість економіки енергетичними ресурсами, зокрема власного виробництва Обсяг виробленої енергії з відновлюваних джерел
	Модернізація інфраструктури	Рівень забезпеченості населення та бізнесу водо-, енерго- та газозабезпеченням Забезпеченість і якість дорожньо-транспортної інфраструктури Стан розвитку та якість функціонування всіх видів транспорту, транспортної і логістичної інфраструктури Стан розвитку смарт-інфраструктури Частка адміністративних послуг в електронному вигляді Частка населення і суб'єктів господарювання, що користуються адміністративними послугами в електронному вигляді
	Інвестиційне забезпечення	Обсяги інвестицій в основний капітал до вартості основних засобів в економіці Рівень зносу основних засобів Обсяги публічних інвестицій та кількість проєктів з розвитку інфраструктури, реалізованих у їхніх межах
	Інноваційно-технологічний розвиток	Частки інноваційно активних суб'єктів господарювання і реалізованої інноваційної продукції (послуг) Частка експорту високотехнологічної продукції Стан розвитку цифрової економіки та суспільства, поширення ІКТ в бізнес-процесах Частка домогосподарств з доступом до мережі «Інтернет»
	Екологічна безпека	Рівень забруднення земель, водних ресурсів, повітряного басейну Обсяги утворених відходів усіх класів та рівень утилізації їх Обсяги інвестицій і витрат на охорону навколишнього природного середовища
Культура	Кількісні та якісні характеристики об'єктів культурної спадщини і їхнього стану Якість туристичної інфраструктури Стан розвитку туристичного сектору, чисельність обслуговуваних туристів	

II) Просторовий (виявлення імовірних диспропорцій і дисбалансів розвитку регіону за його територіями та громадами)	Доходи та інвестиції	Коефіцієнти диференціації між територіальними громадами за: – обсягами доходів і видатків місцевих бюджетів; – податковими надходженнями, індексом податкоспроможності; – видатками (зокрема розвитку) на одну особу; – інвестиціями, зокрема публічними; – доходами та фінансовими результатами суб'єктів господарювання
	Трудові ресурси й параметри ринку праці	Рівень просторових диспропорцій за: – обсягами потреби в працівниках з розрахунку на одне робоче місце; – рівнем зайнятості та безробіття; – вакантними робочими місцями; – середнім рівнем заробітної плати
	Економічний розвиток	Індекси співвідношень у місцевому економічному розвитку за: – валовим продуктом на одну особу; – виробництвом і реалізацією продукції в базових видах економічної діяльності; – чисельністю суб'єктів господарювання на одиницю населення; – обсягами роздрібного товарообороту на одну особу
	Якість життя	Коефіцієнти диспропорцій між громадами за: – доходами та видатками населення; – забезпеченістю послугами об'єктів соціальної інфраструктури; – стабільністю сімей; – станом розвитку та якості громадянського суспільства; – якістю середовища проживання
III) Структурно-балансовий (перевірка наявності та поширення дисбалансів за провідними характеристиками структурно збалансованого розвитку регіону)	Інституційна структура	Співвідношення тіньової та офіційної економічної діяльності Рівень монополізації економіки Рівень толерування корупції Рівень трансакційних витрат суб'єктів бізнесу
	Населення	Структурні характеристики населення за віком, статтю, економічною активністю, станом здоров'я, участю в міграційних процесах, класовою приналежністю, професійно-кваліфікаційними характеристиками
	Ринок праці	Співвідношення та структурні характеристики попиту і пропозиції праці, спеціалізації та кваліфікації, вікових та інших груп зайнятості
	Інноваційна активність	Частка галузей смарт-спеціалізації; рівень неіндустріалізації економіки; частка «зеленої» економіки та альтернативної енергетики; рівень перерозподілу інноваційної продукції (послуг) через високотехнологічні кластери
	Секторальна структура та додана вартість	Структурні характеристики за секторами економіки, видами економічної діяльності, галузями, сферами забезпечення відтворювальних процесів, продуктивністю праці, енерго – та ресурсоефективністю, глибиною перероблення продукції, рівнем доданої вартості
	Структура капіталу	Структурні характеристики доходів і видатків бюджету; структура податкових надходжень; структура інвестицій, частка публічного інвестування

Джерело: авторська розробка.

Беззаперечно, реальна практична ситуація, обумовлена специфікою статистичного забезпечення, особливостями регіонального та місцевого розвитку, метою і цілями аналізування в тій чи іншій ситуації, ресурсними можливостями інформаційно-аналітичної роботи (зокрема на проведення експертних опитувань та соціологічних досліджень тощо), а також склад індикаторів можуть як звужуватися, так і розширюватися, уточнюватися або доповнюватися.

З другого боку, окремий блок інформаційно-аналітичної роботи має бути присвячений дослідженню параметрів публічного інвестування та його впливу на регіональний і місцевий розвиток. Для цього видається доцільним застосувати стандартні практики аналізування інвестиційної діяльності, однак з огляду на специфіку публічного інвестування (табл. 2).

Система індикаторів аналізування публічного інвестування проєктів регіонального розвитку

Вектори (та завдання аналізу)	Групи параметрів	Індикатори
1	2	3
I) Стан і динаміка (характеристика обсягів і рівня публічного інвестування, темпів їхньої зміни)	Обсяги	Обсяги інвестицій, виділених та освоєних у межах проєктів публічного інвестування, зокрема за: – рівнями (регіональний, територіальний, місцевий, міжмуніципальний, мікрорівневий); – цільовим призначенням; – об'єктами інфраструктури; – м'якими та твердими проєктами
	Рівень	Рівень фінансування проєктів публічного інвестування щодо: – загальних обсягів інвестицій в регіоні / громадах; – планової потреби в інвестиціях у розвиток інфраструктури регіональної соціально-економічної системи; – валового регіонального продукту та валового продукту громад; – обсягів доходів і видатків регіонального та місцевих бюджетів
	Динаміка	Індекси обсягів публічного інвестування загалом і за всіма видами проєктів Зміни в структурних характеристиках публічного інвестування Показники співвідношення проєктів, фінансування за якими розпочато та завершено Параметри реінвестування публічних коштів
II) Структура (оцінювання раціональності різних аспектів структури публічного інвестування)	Джерела залучення фінансування	Структурні співвідношення в обсягах інвестування з джерел: – державний бюджет; – регіональний та місцеві бюджети; – місцеві позики; – кредити банків; – ресурси міжнародних фінансових організацій; – інші джерела, зокрема в межах проєктів публічно-приватного партнерства
	Напрями використання коштів	Структурні співвідношення в обсягах інвестування за векторами: – тверда інфраструктура (дороги та об'єкти дорожньо-транспортної інфраструктури, соціальної сфери, житлово-комунального господарства, перероблення відходів, життєзабезпечення, інші суспільно значущі об'єкти); – м'яка інфраструктура (людський розвиток та соціальний капітал, інноваційно-технологічний поступ, масштабування малого і середнього бізнесу, покращення інституційної спроможності органів влади та місцевого самоврядування); – інші обґрунтовані та суспільно значущі проєкти
	Етапи інвестиційного процесу	Структурні співвідношення між обсягами інвестицій / витрат, розподілених за потребами (заходами) у: – плануванні та відборі проєктів; – безпосередньому фінансуванні заходів; – реалізації та досягненні цільових орієнтирів реалізації проєктів; – забезпеченні мотивації та здійсненні контролю за реалізацією проєктів
III) Ефективність публічних інвестицій (аналіз ефективності залучення і використання ресурсів, віддачі їх і внеску в регіональний розвиток)	Позиції інвестиційного процесу	Строки окупності (з розрахунку на отриманий і накопичений соціально-економічний та інші види ефектів) інвестиційних проєктів; Параметри ритмічності та своєчасності реалізації проєктів Коефіцієнти ефективності реалізації інвестиційних проєктів Чистий приведений соціально-економічний / інший ефект Внутрішня норма ефективності
	Бенефіціари	Рівень модернізації і покращення рівня доступності соціальної, дорожньо-транспортної та інших елементів інфраструктури, покращення завдяки цьому якості життя населення Якісна характеристика зниження рівня витратомісткості і збитків суб'єктів господарювання, покращення інвестиційної привабливості територій Показники розвитку туризму в регіоні та громадах
	Стейкхолдери	Експертна характеристика підвищення якості та ефективності державної регіональної політики (у сфері інвестиційної підтримки інфраструктурного розвитку) Оцінки посилення рівня спроможності регіональної влади у сфері вирівнювання інфраструктурних та інших внутрішньорегіональних диспропорцій Громадсько-експертні оцінки ефективності місцевого самоврядування в частині використання інструменту публічного інвестування для розвитку й модернізації інфраструктури громад і територій Характеристики соціальної відповідальності бізнесу та залучення населення (інших стейкхолдерів) до співфінансування проєктів місцевого розвитку

Джерело: авторська розробка.

Отже, на базі застосування наведеної системи індикаторів стає можливим проведення комплексного аналітичного оцінювання публічного інвестування проєктів регіонального розвитку, детермінованого за масштабами й динамікою публічних інвестицій, рівнем проникнення та поширення їх у систему суспільного розвитку, структурою залучення і використання публічного фінансового та іншого ресурсу, а також відповідно до ефективності освоєння публічних інвестицій як таких, так і впливу самого процесу публічного інвестування на поступ регіональної соціально-економічної системи загалом.

Висновки. Усе наведене вище доводить доцільність застосування комплексного підходу, що поєднує функціонально-ресурсні, просторові та структурно-балансові методи аналізу регіональних соціально-економічних систем. Запропонована поетапна методологія та система індикаторів уможливають всебічне оцінювання взаємозв'язку між соціально-економічним розвитком регіону та результативністю публічних інвестицій. Практичне застосування отриманих результатів сприятиме підвищенню обґрунтованості управлінських рішень і ефективності регіональної політики.

Список використаних джерел

1. Ocolişanu F., Dobrotă G., Dobrotă D. The Effects of Public Investment on Sustainable Economic Growth: Empirical Evidence from Emerging Countries in Central and Eastern Europe. *Sustainability*. 2022. Vol. 14(14). DOI: <https://doi.org/10.3390/su14148721>
2. Papaioannou S. *Public Investment Multipliers in EU Countries: Does the Efficiency of Public Sector Matter?* Athens: Centre of Planning and Economic Research, 2016. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2755247>
3. Ramirez M. D., Nazmi N. Public investment and economic growth in Latin America: an empirical test. *Review of Development Economics*. 2003. Vol. 7(1). Pp. 115-126. DOI: <https://doi.org/10.1111/1467-9361.00179>
4. Thu Tran, Le Hoang Phong. Impact of public investment on economic growth in Vietnam: an experimental look of ARDL model. *ResearchGate*. 2014. Vol. 19. Pp. 3-10. URL: https://www.researchgate.net/publication/320554219_Impact_of_public_investment_on_economic_growth_in_Vietnam_an_experimental_look_of_ARDL_model
5. Загорський В. С., Борщук Є. М. *Системний аналіз концепції сталого розвитку*: монографія. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2011. 252 с.
6. *Теорія та практика регіонального розвитку*: монографія / ред. К. Ф. Ковальчук, Л. М. Савчук. Дніпро: Герда, 2016. 584 с.
7. Jalles J. T., Park D., Qureshi I. Public and Private Investment as Catalysts for Growth: An analysis of emerging markets and developing economies with a focus on Asia. *Journal of International Money and Finance*. 2024. Vol. 148. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2024.103166>
8. Deleidi M., Iafrate F., Levrero E. S. Public investment fiscal multipliers: an empirical assessment for European countries. *Structural Change and Economic*

Dynamics. 2020. Vol. 52. Pp. 354-365. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.strueco.2019.12.004>

9. Scandizzo P. L., Pierleoni M. R. Short and Long-Run Effects of Public Investment: Theoretical Premises and Empirical Evidence. *Theoretical Economics Letters*. 2020. Vol. 10(4). Pp. 834-867. DOI: <https://doi.org/10.4236/tel.2020.104050>

10. Mourougane A., Botev J., Fournier J. M., Pain N., Rusticelli E. Can an Increase in Public Investment Sustainably Lift Economic Growth? *OECD Economics Department Working Papers*. 2016. No. 1351. DOI: <https://doi.org/10.1787/a25a7723-en>

11. *Актуальні проблеми прогнозування розвитку соціально-економічних систем*: монографія / ред. О. І. Черняк, П. В. Захарченко. Мелітополь, 2019. 456 с. URL: https://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3606/monograf_%D0%9E%D0%A1%D0%9D%D0%9E%D0%92%D0%9D%D0%90%D0%AF.pdf?sequence=1&isAllowed=y

12. Звєряков М. І., Кухарська Н. О., Клевцевич Н. А., Шапаг О. С. *Стратегування регіонального розвитку: теорія, методологія, концепція*: монографія. Одеса: Атлант BOI COIY, 2019. 241 с. URL: <https://dspace.oneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/50407f54-b3a8-4973-bca0-482a40423ab7/content>

13. Мельник М. І. *Формування бізнес-середовища України в умовах інституційних трансформацій*: монографія. Львів: ІРД НАН України, 2012. 568 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20120301.pdf>

14. *Просторовий розвиток регіону: соціально-економічні можливості, ризики і перспективи*: монографія / ред. Л. Т. Шевчук. Львів, 2011. 256 с. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20110301a.pdf>

15. Стратегія розвитку Львівської області на період 2021-2027 років. Затв. рішенням Львівської обласної ради від 24.12.2019 р. № 948. *Львівська обласна рада*: сайт. URL: <https://loda.gov.ua/documents/49999>

References

1. Ocolişanu, F., Dobrotă, G., & Dobrotă, D. (2022). The effects of public investment on sustainable economic growth: Empirical evidence from emerging countries in Central and Eastern Europe. *Sustainability*, 14(14). DOI: <https://doi.org/10.3390/su14148721>
2. Papaioannou, S. (2016). *Public investment multipliers in EU countries: Does the efficiency of public sector matter?* Athens: Centre of Planning and Economic Research. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2755247>
3. Ramirez, M. D., & Nazmi, N. (2003). Public investment and economic growth in Latin America: An empirical test. *Review of Development Economics*, 7(1), 115-126. DOI: <https://doi.org/10.1111/1467-9361.00179>
4. Thu, Tran, & Le, Hoang Phong (2014). Impact of public investment on economic growth in Vietnam: an experimental look of ARDL model. *ResearchGate*, 19, 3-10. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/320554219_Impact_of_public_investment_on_economic_growth_in_Vietnam_an_experimental_look_of_ARDL_model

5. Zahorskyy, V. S., & Borshchuk, Ye. M. (2011). *Systemnyy analiz kontseptsiyi staloho rozvytku [System analysis of the concept of sustainable development]*. Lviv: Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine. [in Ukrainian].
6. Kovalchuk, K. F., & Savchuk, L. M. (Eds.) (2016). *Teoriya ta praktyka rehional'noho rozvytku [Theory and practice of regional development]*. Dnipro: Herda. [in Ukrainian].
7. Jalles, J. T., Park, D., & Qureshi, I. (2024). Public and private investment as catalysts for growth: An analysis of emerging markets and developing economies with a focus on Asia. *Journal of International Money and Finance*, 148. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2024.103166>
8. Deleidi, M., Iafrate, F., & Levrero, E. S. (2020). Public investment fiscal multipliers: An empirical assessment for European countries. *Structural Change and Economic Dynamics*, 52, 354-365. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.strueco.2019.12.004>
9. Scandizzo, P. L., & Pierleoni, M. R. (2020). Short and long-run effects of public investment: Theoretical premises and empirical evidence. *Theoretical Economics Letters*, 10(4), 834-867. DOI: <https://doi.org/10.4236/tel.2020.104050>
10. Mourougane, A., Botev, J., Fournier, J. M., Pain, N., & Rusticelli, E. (2016). Can an increase in public investment sustainably lift economic growth? *OECD Economics Department Working Papers*, 1351. DOI: <https://doi.org/10.1787/a25a7723-en>
11. Chernyak, O. I., & Zakharchenko, P. V. (Eds.) (2019). *Aktual'ni problemy prohnouzavannya rozvytku sotsial'no-ekonomichnykh system [Current issues of forecasting the development of socio-economic systems]*. Melitopol. Retrieved from https://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3606/monograf_%D0%9E%D0%A1%D0%9D%D0%9E%D0%92%D0%9D%D0%90%D0%AF.pdf?sequence=1&isAllowed=y [in Ukrainian].
12. Zvyeryakov, M. I., Kukharska, N. O., Klevtsevych, N. A., & Sharah, O. S. (2019). *Stratehuvannya rehional'noho rozvytku: teoriya, metodolohiya, kontseptsiya [Strategic planning of regional development: Theory, methodology, concept]*. Odesa: Atlant. Retrieved from <https://dspace.oneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/50407f54-b3a8-4973-bca0-482a40423ab7/content> [in Ukrainian].
13. Melnyk, M. I. (2012). *Formuvannya biznes-seredovyshcha Ukrayiny v umovakh instytutsiinykh transformatsiy [Formation of the business environment of Ukraine under institutional transformations]*. Lviv: Institute of Regional Research of the NAS of Ukraine. Retrieved from <http://ird.gov.ua/irdp/p20120301.pdf> [in Ukrainian].
14. Shevchuk, L. T. (Ed.) (2011). *Prostorovyy rozvytok rehionu: sotsial'no-ekonomichni mozhyvosti, ryzyky i perspektyvy [Spatial development of the region: Socio-economic opportunities, risks and prospects]*. Lviv. Retrieved from <https://ird.gov.ua/irdp/p20110301a.pdf> [in Ukrainian].
15. Stratehiya rozvytku L'vivs'koyi oblasti na period 2021-2027 rokiv [Strategy for the development of Lviv region for 2021-2027] (2019). Approved by the decision of the Lviv Regional Council dated 2019, Dec 12, 948. *Lviv Regional State Administration: Website*. Retrieved from <https://loda.gov.ua/documents/49999> [in Ukrainian].

Надійшло 15.01.2026 р.
 Прийнято до друку 29.01.2026 р.
 Опубліковано 20.03.2026 р.